

ОСОБЛИВОСТІ ВЗАЄМОДІЇ ПРАВООХОРОННИХ ОРГАНІВ УКРАЇНИ З КРАЇНАМИ ЄС В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ

Павленко Віктор Степанович,

провідний науковий співробітник

Українського науково-дослідного інституту спеціальної техніки

та судових експертиз Служби безпеки України

У зазначеній науковій статті окреслено проблематику забезпечення взаємодії правоохоронних органів України з країнами ЄС в умовах воєнного стану. Теоретичний і практичний інтерес до вивчення питань правової і воєнної безпеки пов'язаний насамперед із соціально-економічними та геополітичними змінами, що відбулися в усьому світі за останні роки. У сучасних реаліях Україна стикається з багатьма проблемами, розв'язання яких безпосередньо пов'язане з виявленням та аналізом джерел реальних і потенційних загроз для національних інтересів. Метою статті є дослідження окремих форм реалізації взаємодії правоохоронних органів ЄС та України в умовах воєнного стану. Автор доходить висновку, що ефективне функціонування загальноєвропейської співпраці держав у сфері експертно-криміналістичної та оперативно-розшукової діяльності можливе за умови конструктивної та багатопланової співпраці Ради Європи та Європейського Союзу як на інституційному рівні зазначених міжнародних організацій, так і в межах діяльності окремих структур. Практика застосування ордеру на арешт як одного з аспектів взаємного визнання рішень судів у кримінальних справах успішно довела, що співпраця у сфері юстиції та внутрішніх справ із питань експертно-криміналістичної та оперативно-розшукової діяльності можлива без гармонізації кримінальних та кримінально-процесуальних законодавств європейських держав, а також без створення модельного загальноєвропейського кримінального кодексу. Успішне застосування європейського ордеру на арешт також дало можливість ЄС ще далі просунутися в напрямку взаємного визнання судових рішень – розробити кілька європейських ордерів, серед яких ордери на передачу показань свідків і на розслідування. Європейський ордер на проведення розслідувань є спеціальним механізмом для виконання одного або кількох слідчих заходів у межах розслідування злочинів у державі, що запитується, з метою отримання доказів. Окремі правові інструменти були інтегровані в єдиний нормативний акт, який сприяв процесу кодифікації та прогресивному розвитку міжнародного права та замінив традиційну систему надання правової допомоги в кримінальних справах. Європейський Союз, використовуючи нові законодавчі повноваження у сфері експертно-криміналістичної та оперативно-розшукової діяльності, перейшов до прийняття юридично обов'язкових нормативних актів, які не потребують національних ратифікацій із найбільш актуальних питань забезпечення безпеки та правопорядку на території ЄС.

Ключові слова: воєнний стан, правоохоронні органи, національна безпека, інституційна взаємодія, інформаційна підтримка.

Pavlenko Viktor. Features of the interaction of law enforcement bodies of Ukraine with eu countries under the conditions of marital state

Peculiarities of the interaction of law enforcement agencies of Ukraine with the EU countries in the conditions of martial law. The aforementioned scientific article outlines the issues of ensuring the cooperation of law enforcement agencies of Ukraine with EU countries in conditions of martial law. The theoretical and practical interest in the study of the legal security of military security is primarily related to the socio-economic and geopolitical changes that have taken place around the world in recent years. In modern realities, Ukraine faces many problems, the solution of which is directly related to the identification and analysis of sources of real and potential threats to national interests.

The purpose of this article is to study individual forms of cooperation between law enforcement agencies of the EU and Ukraine under martial law.

The author comes to the conclusion that the effective functioning of pan-European cooperation of states in the field of expert forensic and operational investigative activities is

possible under the condition of constructive and multifaceted cooperation of the Council of Europe and the European Union both at the institutional level of the specified international organizations and within the framework of the activities of individual structures. The practice of applying an arrest warrant, as one of the aspects of mutual recognition of court decisions in criminal cases, has successfully proven that cooperation in the field of justice and internal affairs along the lines of expert-criminological and operational-investigative activities is possible without the harmonization of criminal and criminal-procedural legislation of European states, as well as without the creation of a model pan-European criminal code. The successful application of the European arrest warrant also gave the EU the opportunity to move even further in the direction of mutual recognition of court decisions – to develop several European warrants, including warrants for witness statements and investigations. The European Investigation Warrant is a special mechanism for the execution of one or more investigative measures within the framework of the investigation of crimes in the requested state in order to obtain evidence. Separate legal instruments were integrated into a single normative act, which contributed to the process of codification and progressive development of international law and replaced the traditional system of providing legal aid in criminal cases. The European Union, using new legislative powers in the field of expert forensic and investigative activities, moved to adopt legally binding normative acts that do not require national ratification on the most urgent issues of ensuring security and law and order in the EU.

Key words: martial law, law enforcement agencies, national security, institutional interaction, information support.

Постановка проблеми У зазначеній науковій статті окреслено проблематику забезпечення взаємодії правоохоронних органів України з країнами ЄС в умовах воєнного стану.

Теоретичний і практичний інтерес до вивчення питань правової і воєнної безпеки пов'язаний насамперед із соціально-економічними та геополітичними змінами, що відбулися в усьому світі за останні роки. У сучасних реаліях Україна стикається з багатьма проблемами, розв'язання яких безпосередньо пов'язане з виявленням та аналізом джерел реальних і потенційних загроз для національних інтересів. З точки зору І. Ізотової (*Izhutova, I. (2019)*), велика кількість глобальних загроз вимагає створення спеціальних адміністративно-правових механізмів управління суспільними відносинами, що виникають у воєнному, соціальному та природному середовищах [1, с. 127].

Одним із них, на думку Дж. Роберта (*Bagby, John W. and Aalberts, Robert J. (2020)*), є інститут правового режиму воєнного стану як невід'ємний елемент забезпечення безпеки держави [2].

Проте військова агресія росії в Україні – це не єдина загроза для безпеки європейської спільноти, яка зіткнулася зі зростанням кількості глобальних загроз та викликів людству, серед яких тероризм, транснаціональна організована злочинність та нелегальна міграція. У зв'язку із

цим державам та інститутам глобального управління варто дослухатися до порад науковців, які за дорученням Генерального секретаря ООН підготували доповідь щодо загроз та викликів, де, зокрема, поставили невідкладні завдання перед ООН та її державами-членами [3].

Терористичні організації, об'єднуючись у масштабах ІДІЛ, захоплюють території суверенних держав та створюють злочинні органи управління, тримають місцеве населення в постійному страху. Маючи потужні ресурси, вони активно вторгаються в загальний інформаційний простір, глобалізацію торговельно-економічних, політичних та соціальних зв'язків. За 2019–2021 роки в багатьох країнах було скоєно 1787 терактів різного ступеня тяжкості. Статистика жертв тероризму у світі зафіксувала 13759 убитих та 16683 поранених. Багато жертв тероризму викрали бойовики, зокрема жінок у Сирії, Іраку, Лівані з метою їх продажу на чорному ринку. Таких випадків зареєстровано 40342. 31 травня 2022 року Управління Верховного комісара ООН з прав людини зафіксувало 9094 жертви серед цивільного населення в країнах: 4149 загиблих і 4945 поранених. Серед загиблих 1569 чоловіків, 1034 жінки, 98 дівчаток і 100 хлопчиків, а також 69 дітей і 1279 дорослих, стать яких залишається невідомою, як повідомляє ООН. Поранених: 986 чоловіків, 671 жінка, 115 дівчат,

140 хлопчиків, а також 168 дітей, 2865 дорослих, стать яких невідома.

За даними Агентства Європейського Союзу з правоохоронного співробітництва (Європол), 5000 міжнародних організованих злочинних груп, що складаються з представників понад 180 національностей, на сьогодні перебувають у розробці правоохоронних органів, із них від 30% до 40% діють на міжнародному рівні та мають вільні мережі. Злочинна діяльність 7 із 10 зазначених груп поширюється на три і більше країни [3].

Із метою забезпечення її реалізації в січні 2016 р. директор Агентства Європейського Союзу з правоохоронного співробітництва (Європол) Роб Вейнрайт (*Rob Wainwright*) представив новий Європейський центр боротьби з тероризмом (*European Counter Terrorism Center (ECTC)*). Рішення про його створення було прийняте після низки терористичних атак у Франції, він спеціалізується на розширенні обміну оперативною та розвідувальною інформацією між державами та міжнародними правоохоронними організаціями, активізації співробітництва у сфері експертно-криміналістичної та оперативно-розшукової діяльності, зокрема на відстеженні пересування підозрюваних у осіб, обороту нелегальної зброї та незаконних фінансових коштів.

У перспективі для подальшого зближення національних законодавств держав у сфері експертно-криміналістичної та оперативно-розшукової діяльності та інтеграції у сфері внутрішніх справ та юстиції в межах Європейського Союзу передбачається «оснащення ЄС засобами спільних дій щодо запобігання терористичним загрозам, запровадження автоматичного режиму передачі інформації про осіб, причетних до терористичної діяльності, від розвідувальної служби ЄС національним спецслужбам та поліції держав-членів; надання відомству Генерального прокурора ЄС повноважень щодо порушення кримінальних справ у випадку вчинення терористичних актів» [3].

Аналіз останніх досліджень і публікацій, в яких започатковано розв'язання даної проблеми і на які спираються автори, виділення не вирішених раніше частин загальної проб-

леми, котрим присвячується означена стаття. Теоретичною основою зазначеного наукового пошуку стали дослідження вітчизняних та зарубіжних науковців, які вивчали особливості забезпечення взаємодії правоохоронних органів в умовах воєнного стану. Проблематику формування та розвитку надзвичайних правових режимів у своїх наукових працях розглядали як дослідники кінця ХХ – початку ХХІ ст. (Я.М. Магазинер, А.С. Алексєєв, В.М. Гессен), так і сучасні зарубіжні науковці (Ivković, S.K., Maskály, J., Neyroud, P. A Bagby, Lubin, Asaf, John W., Janet McLean, Arie Rosen, Aalberts, Robert J., Nicole Roughan, Jesse Wall). Проте висловлені ними позиції мають в основному узагальнювальний характер. Тому сьогодні постає об'єктивна необхідність ґрунтовних досліджень проблематики взаємодії правоохоронних органів в умовах воєнного стану.

Формулювання мети статті. Метою цієї статті є дослідження окремих форм реалізації взаємодії правоохоронних органів ЄС та України в умовах воєнного стану.

Виклад основного матеріалу дослідження. Президент України Володимир Зеленський підписав указ № 64/2022 «Про введення воєнного стану в Україні», згідно з яким воєнний стан вводиться в дію 24 лютого 2022 року о 5:30 строком на 30 діб. Таке рішення прийняте у відповідь на військову агресію росії проти України на підставі пропозиції РНБО та положень законодавства України [4].

Через чотири дні після повномасштабного вторгнення росії в Україну Україна підписала заявку на вступ до Європейського Союзу. Традиційний процес приєднання до ЄС, який зазвичай протікає досить неквапливо, набув надзвичайної швидкості.

Євросоюз у скорочені терміни ухвалив історичне рішення, відповідно до якого Україні надано статус кандидата на вступ до Європейського Союзу. Тепер у Києва попереду складний шлях налагодження взаємодії правоохоронних інституцій України та країн-членів ЄС. Проте експерти солідарні в тому, що це реально зробити до 2030 року.

Одним із найбільш ефективних механізмів міг би стати проект Rebuild Ukraine [5],

запропонований Європейською Комісією у травні, який спрямований на відбудову України після війни та підтримку економіки, ефективного державного управління та інтеграції правоохоронних органів із відповідними структурами в межах Європейського Союзу. Однак після оголошення рішення Єврокомісії про початок процесу переговорів про членство з Україною вочевидь не йшлося. Цей етап був відкладений для проведення необхідних реформ, які поділялися на сім частин: реформування Конституційного Суду; продовження реформи судової та правоохоронної систем (зокрема реформування Вищої кваліфікаційної комісії суддів та Вищої ради правосуддя); активізація боротьби з корупцією, зокрема призначення керівників Національного антикорупційного бюро та Спеціальної антикорупційної прокуратури; боротьба з відмиванням коштів; адаптація аудіовізуального законодавства до стандартів ЄС; реалізація антиолігархічного законодавства; реформування законодавства про національні меншини.

Указом Президента України № 392/2020 від 14 вересня 2020 року «Про рішення Ради національної безпеки і оборони України «Про Стратегію національної безпеки України» питання підвищення ефективності співпраці правоохоронних органів також віднесені до стратегічних пріоритетів і цілей розвитку держави: забезпечення державної та громадської безпеки здійснюється шляхом підвищення ефективності діяльності правоохоронних органів та спеціальних служб, органів державного контролю (нагляду), удосконалення єдиної державної системи профілактики злочинності. Отже, потреба в прогнозуванні активності та спрямованості дій міжнародної злочинності для підготовки адекватних заходів протидії обґрунтовано вводить розвиток співробітництва держав у сфері експертно-криміналістичної та оперативно-розшукової діяльності в межах інтеграційних та міжурядових об'єднань до переліку пріоритетних завдань світової спільноти [7].

Особливого значення в контексті підвищення ефективності співробітництва держав у сфері експертно-криміналістичної та оперативно-розшукової діяльності в Європейському Союзі набуває факт створення

Європейської поліцейської організації (*Europol*), Європейської юстиції (*Eurojust*), Європейського бюро боротьби з шахрайством (*European Anti-Fraud Office – OLAF*), Європейського бюро прокурорів, Європейської судової мережі, Шенгенської інформаційної системи, а також розроблення та впровадження європейського ордеру на проведення розслідувань.

У Європейському Союзі співробітництво держав у сфері експертно-криміналістичної та оперативно-розшукової діяльності є винятковим і неординарним у двох основних аспектах: перший передбачає наявність можливостей гнучкого управління сферою, у якій поєднуються національні інтереси держав та різні інструменти регулювання співробітництва в галузі експертно-криміналістичної та оперативно-розшукової діяльності в межах ЄС; другий передбачає, що співробітництву у сфері експертно-криміналістичної та оперативно-розшукової діяльності надається єдиний територіальний вимір, у зв'язку із чим відбувається розподіл повноважень і обов'язків між національними юрисдикціями та проголошується принцип загальносвітової відповіді на загальні безпекові виклики. Теорія міжнародних режимів виникла в 1980-х роках. Її прихильники С. Яковіч та П. Нейроуд (*Ivković, S.K., Maskály, J. & Neyroud, P.A. (2022)*) вбачають підстави та мотиви міждержавного співробітництва в інститутах, які є прямим продовженням норм міжнародного права або міжнародних організацій і не пов'язані з ними безпосередньо, наприклад СОТ. Відповідно до визначення Стівена Краснера, міжнародні режими – це явно чи неявно виражені принципи, норми, правила й навіть процедури прийняття політичних рішень, щодо яких збігаються очікування в певній галузі [8].

Співробітництво держав у межах Європейського Союзу у сфері експертно-криміналістичної та оперативно-розшукової діяльності має унікальну характеристику, яка полягає в тому, що ЄС створює у своїй структурі установи, до компетенції яких належить експертно-криміналістична та оперативно-розшукова діяльність, які наділяються обмеженими «наднаціональними» повноваженнями. На сучасному етапі в Європейському Союзі спостерігається тенденція до відокремлення

самостійної організаційно-правової форми взаємодії держав у сфері юстиції та внутрішніх справ, що виражається в діяльності спеціальних правоохоронних структур, які поступово наділяються повноваженнями, які раніше були характерні для внутрішньодержавних правоохоронних органів, такими, наприклад, як порушення кримінальних справ, проведення розслідувань, участь у роботі об'єднаних слідчих бригад, проведення оперативно-розшукових заходів. У режимі об'єктивної констатації фактів усе це свідчить про формування в ЄС системи «наднаціональних» міжнародних правоохоронних органів, яким передається низка функцій державної влади.

Основним документом щодо надання взаємної правової допомоги в кримінальних справах у межах Ради Європи є Європейська конвенція про взаємну правову допомогу у кримінальних справах (ETS N 030) (Страсбург, 20 квітня 1959 р.) [9]. Відповідно до ст. 1 Конвенції сторони зобов'язуються надавати одна одній найширшу правову допомогу на взаємній основі в питаннях збору доказів, отримання свідчень, діяльності експертів та допитів обвинувачених тощо. У Конвенції встановлено правила з надання допомоги на виїзді між Європейським Союзом і США щодо виконання судових доручень владою з метою отримання доказів, показань свідків або передачі речових доказів, матеріалів та документів. У документі також обумовлюються вимоги, необхідні для надання взаємної правової допомоги та виконання судових доручень, зокрема стосовно передачі повноважень, мови, підстав для відмови.

Перший додатковий Протокол до Європейської конвенції про взаємну правову допомогу в кримінальних справах ETS N 099 (Страсбург, 17 березня 1978 р., набрав чинності 12 квітня 1982 р.) доповнює конвенцію положенням про вилучення права, передбаченим ст. 2 (а) Конвенції: відмовляти в допомозі можна лише на тій підставі, що прохання належить до правопорушення, яке запитувана сторона вважає порушенням податкових правил [11].

Другий додатковий Протокол до Європейської конвенції про взаємну правову допомогу в кримінальних справах ETS

N 182 (Страсбург, 8 листопада 2001 р.) модернізував положення конвенції, розширивши коло обставин, за яких можна отримувати допомогу з правових питань. Під час розроблення Конвенції від 29 травня 2000 р. про взаємну правову допомогу в кримінальних справах між державами-членами ЄС [12] Рада ЄС врахувала положення Конвенції Ради Європи з надання правової взаємодопомоги 1959 р. Основною метою розробників Конвенції стало удосконалення положень, за якими можливе направлення запитів щодо правової допомоги. Процедури надання правової допомоги в кримінальних справах стали більш простими та ефективними, а також скоротився час виконання запитів. До Конвенції увійшли нові технології, що застосовуються для надання взаємної допомоги в кримінальних справах – проведення відео- та телефонних конференцій, а також правила захисту інформації.

Передачу кримінального розслідування та конфлікт юрисдикцій окреслено в Конвенції Ради Європи про передачу судочинства у кримінальних справах ETS N 073 (Страсбург, 15 травня 1972 р.), яка була прийнята в 1972 р. Однак її ратифікували лише тринадцять держав, у зв'язку з чим інші держави-члени ЄС за необхідності проведення кримінальних розслідувань в інших країнах-членах ЄС керуються положеннями Конвенції Ради Європи про надання правової взаємодопомоги в кримінальних справах від 1959 р. та Конвенції ЄС про надання правової допомоги у кримінальних справах між державами-членами ЄС від 2000 р. [13].

У межах ЄС Угода про передачу судочинства у кримінальних справах була також підписана в 1990 р., проте процес ратифікації документа державами-членами затягнувся. Відповідно, не існує жодних загальноєвропейських правил щодо процедури передачі кримінального розслідування, наприклад, не передбачені умови передачі та відповідні їм правові механізми реалізації рішення щодо виконання запиту, критерії відмови та наслідки передачі кримінального розслідування. Відповідно до завдань побудови загальноєвропейського простору свободи, безпеки та правосуддя кілька держав-членів ЄС вважали за доцільне винести

на загальноєвропейський рівень законодавчі пропозиції з метою нівелювання прогалів у законодавстві, пов'язаних із відсутністю норм, що регулюють процедури передачі кримінальних розслідувань.

Ініціативи для розроблення оптимального регіону для проведення об'єктивного кримінального розслідування з найменшими витратами, пов'язаними передусім із нераціональним витрачанням сил і засобів органів попереднього розслідування. Він є основним принципом і державному, і міжнародному рівнях. Відновлення судового слідства стосовно особи за скоєння нею злочину або злочинів, за які раніше вже було винесено покарання або рішення про припинення кримінального переслідування, не допускається.

Важливим кроком для посилення взаємодії правоохоронних органів України з країнами ЄС в умовах воєнного стану стало те, що в ЄС були заморожені активи російських олігархів на загальну суму близько 12,5 млрд євро. Як передає Укрінформ, про це австрійським журналістам заявив єврокомісар з питань юстиції Дідьє Рейндерс. Варто зазначити, що ця сума набагато більша, ніж у США, де російські олігархи заморозили активи на загальну суму 2,6 млрд євро [10].

Висновки та перспективи подальших досліджень. Отже, ефективне функціонування загальноєвропейської співпраці держав у сфері експертно-криміналістичної та оперативно-розшукової діяльності можливе за умови конструктивної та багатопланової співпраці Ради Європи та Європейського Союзу як на інституційному рівні зазначених міжнародних організацій, так і в межах діяльності окремих структур. Практика

застосування ордера на арешт як одного з аспектів взаємного визнання рішень судів у кримінальних справах успішно довела, що співпраця у сфері юстиції та внутрішніх справ із питань експертно-криміналістичної та оперативно-розшукової діяльності можлива без гармонізації кримінальних та кримінально-процесуальних законодавств європейських держав, а також без створення модельного загальноєвропейського кримінального кодексу. Успішне застосування європейського ордера на арешт також дало можливість ЄС ще далі просунути в напрямку взаємного визнання судових рішень – розробити кілька європейських ордерів, серед яких ордери на передачу показань свідків і на розслідування. Європейський ордер на проведення розслідувань є спеціальним механізмом для виконання одного або кількох слідчих заходів у межах розслідування злочинів у державі, що запитується, з метою отримання доказів. Його прийняття стало серйозним кроком на шляху до взаємного визнання рішень судів у кримінальних справах у країнах ЄС. Окремі правові інструменти були інтегровані в єдиний нормативний акт, який сприяв процесу кодифікації та прогресивному розвитку міжнародного права та замінив традиційну систему надання правової допомоги в кримінальних справах. Європейський Союз, використовуючи нові законодавчі повноваження у сфері експертно-криміналістичної та оперативно-розшукової діяльності, перейшов до прийняття юридично обов'язкових нормативних актів, які не потребують національних ратифікацій із найбільш актуальних питань забезпечення безпеки та правопорядку на території ЄС.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Izhutova I. (2019). Ukrainian Strategic Communications and martial law. *Journal of Scientific Papers «Social Development and Security»*, 9(5), 127. URL: <https://doi.org/10.33445/sds.2019.9.5.8>.
2. Bagby John W. and Aalberts, Robert J.(2020) Medical Martial Law: Towards a More Effective Pandemic Policy (July 9, 2020). URL: <https://ssrn.com/abstract=3647275> or <http://dx.doi.org/10.2139/ssrn.3647275>.
3. UN, Report on Threats, Challenges and Change Distr.: General 2 December 2004. URL: https://www2.ohchr.org/english/bodies/hrcouncil/docs/gaA.59.565_En.pdf (дата звернення: 05.07.2022 р.).
4. Про введення воєнного стану в Україні : Указ Президента України № 64/2022 від 24 лютого 2022 року. URL: <https://www.president.gov.ua/documents/642022-41397> (дата звернення: 05.07.2022 р.).

5. Rebuild Ukraine. URL: <https://rebuild-ua.org/>.

6. Про внесення змін до постанови Кабінету Міністрів України від 9 грудня 2021 р. № 1272 : постанова Кабінету Міністрів України від 25 лютого 2022 р. № 158. URL: <https://www.president.gov.ua/documents/642022-41397> (дата звернення: 07.07.2022 р.).

7. Про рішення Ради національної безпеки і оборони України від 14 вересня 2020 року «Про Стратегію національної безпеки України» : Указ Президента України № 392/2020. URL: <https://www.president.gov.ua/documents/3922020-35037> (дата звернення: 07.07.2022 р.).

8. Ivković, S.K., Maskály, J. & Neyroud, P. A Global Study of Police Administrators' Perceptions of the Effectiveness of Organizational Changes During the COVID-19 Pandemic. *Int Criminol* 2, 32–43 (2022). URL: <https://doi.org/10.1007/s43576-022-00051-4>.

9. European Convention on Mutual Assistance in Criminal Matters Strasbourg, 20.IV.1959. URL: <https://rm.coe.int/16800656ce> (дата звернення: 07.07.2022 р.).

10. Lubin, Asaf, The Prohibition on Extraterritorial Enforcement Jurisdiction in the Datasphere (2022). Handbook on Extraterritoriality in International Law (Austen L. Parrish and Cedric Ryngaert eds., forthcoming, 2022). URL: <https://ssrn.com/abstract=4012007>.

11. Additional Protocol to the European Convention on Mutual Assistance in Criminal Matters Strasbourg, 17.III.1978. URL: <https://rm.coe.int/1680077975> (дата звернення: 07.07.2022 р.).

12. Second Additional Protocol to the European Convention on Mutual Assistance in Criminal Matters (ETS No. 182) Strasbourg 08/11/2001 – Treaty open for signature by the member States signatories to Treaty ETS 30 and for accession by the non-member States which have acceded to Treaty ETS 30 01/02/2004 (3 Ratifications). URL: <https://www.coe.int/en/web/conventions/full-list?module=treaty-detail&treatynum=182> (дата звернення: 07.07.2022 р.).

13. European Convention on the Transfer of Proceedings in Criminal Matters (ETS No. 073) Strasbourg 15/05/1972 – Treaty open for signature by the member States and for accession by non-member States. 30/03/1978. URL: <https://www.coe.int/en/web/conventions/full-list?module=treaty-detail&treatynum=073> (дата звернення: 07.07.2022 р.).